

Etiket 'BESTELLEN OP ZONDAG' met perfin SB 2

(Door Jan L. Verhoeven; uit: Perfinpost nr. 111, november 2014)

In kavel nr. 95 van de 219e veiling bij Corinphila van 17 mei 2014 (collectie van ruim 40 poststukken met etiketten 'bestellen op zondag' of 'niet bestellen op zondag' met uitgebreide documentatie in map) is een ansichtkaart gesignaleerd met een blauw etiket BESTELLEN OP ZONDAG geperforeerd met SB 2 van de Algemene Spoorwegboekhandel te Rotterdam, verzonden op 1 augustus 1925 (zie afbeelding hieronder).

Ik kon dat kavel niet bemachtigen, maar door welwillende medewerking van Gerard Garritsen van Corinphila Veilingen BV kreeg ik een scan van de kaart toegezonden.

Er zijn verschillende soorten van deze etiketten met betrekking tot de zondagsbestelling van post ¹⁾, deze blauwe met de tekst 'Bestellen op zondag' zijn op 2 juli 1919 ingevoerd. Ze waren op het postkantoor verkrijgbaar in velletjes van 10 stuks voor 1 cent per velletje,

Er bestond geen voorschrift voor het gebruik van deze etiketten anders dan dat deze op de voorzijde van het poststuk geplakt moesten worden.

Afstempeling was ook niet voorgeschreven wat op onze kaart wel is gebeurd. De etiketten hadden ook geen frankeerwaarde.

Dat men postzegels ging perforeren is nog wel begrijpelijk, het was een beveiliging tegen diefstal uit de postzegelkas (m.n. door eigen personeel van een bedrijf), terwijl men deze postzegels weer kon inleveren op het postkantoor tegen de frankeerwaarde. Bij hoge frankeerwaarden was dit wel een lucratieve bezigheid voor de dieven. Er zijn echter ook heel veel zegels van een halve en 1 cent geperforeerd waarbij ik me afvraag of dat voor de bedrijven veel zin had. Financieel denk ik niet, de perforator kost ook geld en de kosten voor het perforeren zelf en de administratie daaromheen moeten ook in ogenschouw worden genomen.

Daarnaast is er uit 1868 een krantenverslag bekend van een strafzaak tegen een winkelier die meer dan 7000 postzegels als betaling had aangenomen van "loopjongens en jongste bedienden", terwijl hij wist dat ze die zegels van hun patroons hadden gestolen ²⁾.

Bij het invoeren van de perfins in Nederland werd echter bekend gemaakt dat "De ambtenaren onthouden zich echter zorgvuldig van het uitoefenen van enig toezicht ten behoeve van de belanghebbenden, op het verbruik der net hun merk geteekende zegels".

De zondagsbestelling werd als laatste in grote plaatsen opgeheven en daarmee ook het gebruik van de etiketten BESTELLEN OP ZONDAG op 21 april 1940. Overgebleven etiketten kon men tot 1 november 1940 op de postkantoren inleveren tegen een vergoeding van 1 cent per 10 stuks.

Het perforeren van etiketten moeten we maar beschouwen als "overbodige luxe". Ik heb dat ook niet eerder gezien en ik denk dat dit niet veel is gebeurd. De bovenstaande kaart zou wel een aardige toevoeging aan een perfin-verzameling zijn en zou ook goed passen in een verzameling Amsterdamse posthistorie.

Ik heb wel interesse in meer meldingen van het voorkomen van deze werkwijze.

¹⁾ Zie voor meer informatie b.v. www.gradstaat.nl

²⁾ F. Walker, The Perfins Bulletin 1983, blz 55.